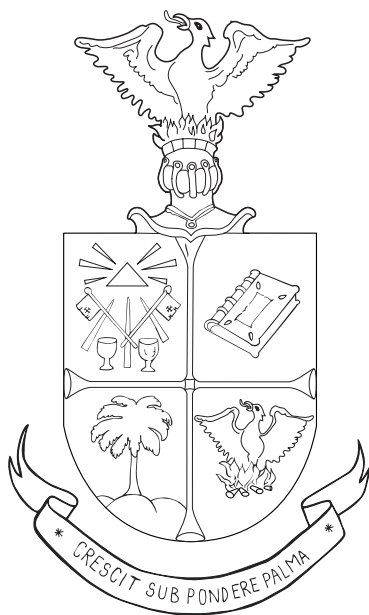

Glossa Iuridica

XIII. évfolyam, 1-2. szám

Budapest, 2026

Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

SZERKESZTŐBIZOTTSÁGI ELNÖK:

Miskolczi Bodnár Péter

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI:

Antalóczy Péter, Birher Nándor, Böcskei Elvira, Bruhács János,
Csáki-Hatalovics Gyula, Cservák Csaba, Czine Ágnes, Dobrocsi Szilvia,
Domokos Andrea, Homicskó Árpád Olivér, Jakab Éva, Köbel Szilvia,
Kukorelli István, Kun Attila, Liviu Radu, Miskolczi Bodnár Péter,
Móré Sándor, Osztovits András, Pulay Gyula, Rixer Ádám, Erik Stenpien,
Stipta István, Szabó Imre, Szabó Zsolt, Szalma József, Szuchy Róbert,
Tamás András, Tóth András, Tóth J. Zoltán, Törő Csaba Attila,
Trócsányi László, Udvary Sándor

FŐSZERKESZTŐ:

Rixer Ádám

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTESEK:

Köbel Szilvia, Nagy Péter, Szuchy Róbert, Udvary Sándor

SZERKESZTŐK:

Arató Balázs, Boóc Ádám, Cservák Csaba, Domokos Andrea, Stipta István

ISSN 2064-6887

*Kiadja a Károli Gáspár Református
Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara*

Felelős kiadó: Prof. Dr. Tóth J. Zoltán, dékán

A kiadvány nyomdai munkálatait előkészítette:

Patrocinium Kiadó

www.patrocinium.hu

KÖZRAKTÁRI ÜGYLET – KÖZRAKTÁRI JEGY

SZABÁLYOZÁS A KERESKEDELMI TÖRVÉNYTŐL NAPJAINKIG

HARSÁNYI GYÖNGYI

címzetes egyetemi tanár (KRE ÁJK)

Absztrakt

A Kereskedelmi törvény a XIX. század magyar jogalkotásának egyik legkiemelkedőbb alkotása, amely máig hatást gyakorol jogrendszerünkre, ezen belül a polgári jog és a kereskedelmi jog jogforrásaira. A máig fennálló hatás leginkább közraktári ügylet és a közraktári jegy szabályaira igaz. A Kereskedelmi törvény e jogintézményeire vonatkozó normákat ugyanis a II. világháborút követően nem deregularizálták, hanem hatályban voltak egészen 1996-ig. Bár e szabályokat 1945 és 1985 között a gyakorlatban nem alkalmazták, jogrendszerünk részét képezték. 1985-ben, amikor a gazdasági szükségszerűség ismét kikényszerítette a közraktározás újraindítását, nagyon hasznos volt, hogy van vonatkozó hatályos jogi szabályozás, és bár a közraktári ügylet és a közraktári jegy normái bő százévesek voltak, képesek voltak arra, hogy már a rendszerváltás előtt hozzájáruljanak a közraktári tevékenység (ismételt) kialakulásához hazánkban. A közraktározás modern szabályozására végül az 1996. évi XLVIII. törvényben került sor. Ez a jogszabály részben magába olvasztja, részben pedig hatályon kívül helyezi a Kereskedelmi törvény 1876-tól hatályban lévő, közraktározást szabályozó normáit.

Kulcsszavak: közraktár, közraktári ügylet, közraktári jegy, közraktári tevékenység, letét

WAREHOUSE CONTRACT – WAREHOUSE WARRANT

Regulation from the Commercial Code to the Present Day

Abstract

The Commercial Code is one of the most outstanding pieces of Hungarian legislation of the 19th century, which continues to influence our legal system

DOI szám: <https://doi.org/10.55194/GI.2026.1-2.8>

175

to this day, including the sources of civil and commercial law. Its continuing influence is most evident in the rules governing public warehousing transactions and public warehouse receipts. The provisions of the Commercial Code relating to these legal institutions were not deregulated after World War II, but remained in force until 1996. Although these norms were not applied in practice between 1945 and 1985, they were part of our legal system. In 1985, when economic necessity forced the resumption of public warehousing, it was very useful to have relevant legal regulations in force, and although the norms governing public warehousing transactions and public warehousing certificates were over a hundred years old, they were able to contribute to the (re)emergence of public warehousing in Hungary even before the change of regime. The modern regulation of public warehousing was finally enacted in Act XLVIII of 1996. This legislation partly incorporates and partly repeals the provisions of the Commercial Code regulating public warehousing, which had been in force since 1876.

Keywords: public warehouse, public warehousing transaction, public warehousing ticket, public warehousing activity, deposit

Bevezetés

Jelen tanulmányomban a Kereskedelmi törvény egyik különösen jelentős jogintézményének, a közraktározásnak a bemutatására kerül sor, melynek szabályai két jogterületet, a szerződés- és az értékpapírszabályokat kapcsolják össze a közraktári ügylet és a közraktári jegy szabályegységében. A bemutatás jelen esetben csakis a Kereskedelmi törvényben rögzített szabályokra és azok mai megfelelőjére terjed ki oly módon, hogy pontosan idézem az eredeti Kereskedelmi törvény vonatkozó paragrafusait a korabeli kifejezésekkel és helyesírással, majd bemutatom, hogy az adott szabály hogyan jelenik meg a hatályos Közraktári törvényben.

1. A közraktározás és szabályozásának történeti gyökerei

Magyarország a közraktározás intézményének kialakításában nem töltött be úttörő szerepet, mivel csak az 1880-as években létesült az első közraktár. Ez több, mint kétszáz éves késedelmet jelent a közraktárak európai és amerikai megjelenéséhez képest. A legrégebbi közraktár ugyanis 1660-ban Londonban keletkezett, melynek mintájára 1664-ben Franciaországban

Colbert is próbálkozott közraktárak létesítésével. Tény azonban, hogy a mai értelemben vett közraktárak csak a XVIII. század elején alakultak ki Angliában, mivel a liverpooli dokkók azok, amelyek vitathatatlanul a mai közraktárak őseinek számítanak.

Hazánkban tehát csak a XIX. második felében indultak el azok a kezdeti lépések, amelyek következtében az 1881-ben ténylegesen létrejött az első közraktár Budapesten. „A közraktárak létesítésének első szószólója Magyarországon Maygráber Ágoston volt, aki nemcsak a közraktárügy eszméjét karolta fel, hanem Magyarország egész ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági életének minden ágát fejleszteni kívánta.”¹ Maygráber nemcsak a közraktárak létrehozásának – a nyugati példák által mutatott előnyei által igazolt – szükségességét ismerte fel, hanem azt a tényt is, hogy a közraktárak hatékony működéséhez a bankrendszer átalakítása és a hitelviszonyok fejlesztése is elengedhetetlen. Ha a közraktárak kialakításában és elterjesztésében Nyugat-Európát nem is tudtuk megelőzni, a közraktározás magas szintű jogi szabályozásában azonban igen. „Európában a magyar Kereskedelmi törvény (továbbiakban Kt.) volt az első, amely a közraktári ügyletet kereskedelmi ügyletként definiálta és szabályozta.”² A Kt. megfogalmazása szerint „Azon vállalat, amely áruk elhelyezésével és közraktári jegyek kibocsátásával foglalkozik, közraktárnak tekintetik.”³ A közraktározás előnyeit pedig Apáthy István akként foglalta össze, hogy „a kereskedő a raktárban elhelyezett árukat vagy a közraktárban tartott nyilvános árverés útján, vagy az árujegy egyszerű átruházásával eladta, a zálogjegy segítségével pedig addig is, míg alkalmas vevőt talált, áruira szükséges előleget felvette, ekként lehetővé vált a raktárban elhelyezett árukat forgalomképessé, a hitel érdekében mozgékonyá tenni.”⁴

Az 1875. évi XXXVII. tc.⁵ nemcsak azért volt kiemelkedő jelentőségű, mert megelőzte a hasonló tárgyú európai jogalkotást, hanem azért is, mert megelőzte az első magyar közraktár megnyitását is. Így 1881-ben az első magyar közraktár már biztos jogi – de még nem teljesen biztos gazdasági – hátteret tudhatott maga mögött.

1 SZÁSZ Sándor: A közraktározás története. *Kereskedelmi Jogi Értesítő*, 1994/7-8, 5.

2 KELÉNYI Zsuzsanna: A közraktározás hazai jogszabályi háttere. *Kereskedelmi Jogi Értesítő*, 1994/7-8, 7.

3 Kt. 435. §.

4 APÁTHY István: *Kereskedelmi jog a magyar Kereskedelmi törvény alapján*. Budapest, Eggenberger-féle Könyvkereskedés, 1876.

5 Kereskedelmi törvény (Kt.) 6. fejezet 435-452. §

A Kt. közraktározási ügyletet szabályozó rendelkezései nemcsak a közraktárak létrehozásához biztosítottak stabil alapokat, de a későbbiekben ezen intézmények elterjedéséhez és működéséhez is.⁶ E szabályok olyannyira 'erősek', időtállóak voltak, hogy több mint száz évig hatályban maradtak. E hosszú távú hatályosság során mintegy negyven évig nem működött hazánkban a közraktározás intézménye. „A közraktározás fogalma ugyan megmaradt, de elsősorban stratégiai célokat szolgáló raktározás, illetve az állami tartalékgazdálkodás intézményeként funkcionált.”⁷

A gazdasági hátteret tekintve a közraktárak kialakulása szoros kapcsolatban volt a bankrendszerrel, hiszen az első közraktárak kivétel nélkül bankok által létrehozott, bankok tulajdonában lévő közraktárak voltak. Emellett pedig az árutózsde létrehozása és megerősödése gyakorolt jelentős hatást a közraktárak működésére. Ez a helyzet így maradt a II. világháborúig.

A közraktárak intézményének kialakítását minden korszakban gazdasági szükségyszerűség kényszerítette ki. Így volt ez a XIX. században, és így volt a XX. század második felében is, amikor a gazdasági fejlődés, illetve a raktárkapacitás hiánya kikényszerítette a közraktárak ismételt létrehozását, mivel ez a raktározási tevékenység leggazdaságosabb formája.⁸ A közraktározási tevékenységet szerződési keretbe foglaló közraktári ügylet újbóli megjelenése, és e viszonyok jogi szabályozása nem volt zökkenőmentes. A 80-as évektől a szabályozás igen sajátosan alakult. A közraktározást „egy százhusz éves, más korok más viszonyaira megteremtett törvény szabályozta néhány öt-hat éves múltra visszatekintő miniszteri rendelettel karöltve – e két „jogszabálykorosztály” kényszerű együttes működéséből adódóan – nehézkesen és rapszodikusan.”⁹ Ennek a helyzetnek vetett véget a modern közraktári jogszabály, a 1996. évi XLVIII. számú törvény (a továbbiakban: Közr.tv.) megalkotása.¹⁰

6 Magyarországon a II. világháború előtt összesen 204 közraktár, illetve közraktár jellegű tárház működött. SZÁSZ i. m. 5.

7 BÉCSI Krisztina – CSŐKE Andrea – GYENGE Magdolna – MÁTYUS Imre: *A közraktározás*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1996, 13.

8 SZÁSZ i. m. 5.

9 HARSÁNYI Gyöngyi: A közraktári szerződés vegyes szerződés jellege. *Gazdaság és Jog*, 1996/3, 13.

10 A történeti rész bővebb kidolgozását lásd: HARSÁNYI Gyöngyi: A logisztika és a kereskedelmi jog intézményeinek kapcsolódási pontjai a közraktározási jogviszony körében. *Jogtudományi Közlöny*, 2013/4, 203–208.

2. Közraktári ügylet-közraktári szerződés

A továbbiakban összehasonlítom a közraktári ügylet eredeti – Kt.-ben rögzített – szabályait a jelenleg hatályos törvényben foglalt azonos tartalmú normákkal.

Jogforrások tehát a Kereskedelmi törvény Hatodik cím 434. §-452. § és a közraktározásról szóló 1996. évi XLVIII. törvény (melynek mögöttes szabálya a Ptk. letéti szerződésre vonatkozó szabályai).

„Kt. 434. § Azon vállalat, mely árúk elhelyezésével és közraktári jegyek kibocsátásával foglalkozik, közraktárnak tekintetik.

Kt. 435. § Közraktárokat úgy egyesek, mint társaságok nyithatnak; kötelesek azonban ebbeli szándékukat a cégbejegyzésre nézve illetékes törvényszéknél bejelenteni, s legalább fél millió forintnyi tényleges alaptőkét kimutatni. Az alaptőke a jelen címben kijelölt ügyleteken kívül másra nem fordítható. Az alaptőke kimutatása előtt sem az üzlet megkezdésének, sem a vállalat bejegyzésének helye nem lehet.”

A Kt. a szabályozást a közraktár, mint jogalany meghatározásával kezdi, és így jár el a hatályos szabályozás is. A közraktár olyan részvénytársaság vagy külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe, amelynél árut közraktározás céljából szerződés alapján megőrzésre letétbe helyezhetnek.¹¹

Részvénytársasági forma esetén csak névre szóló részvényekből álló, legalább ötszáz millió forint alaptőkével rendelkező részvénytársaságként alakulhat. E szigorú törvényességi feltételeknek megfelelően alapított, és cégjegyzékbe bejegyzett közraktár, magát a közraktári tevékenységet csak akkor kezdheti meg, ha azt az illetékes ágazati miniszter, az állami felügyeletet ellátó Magyar Nemzeti Bank egyetértésével előzetesen engedélyezte, és a közraktárat nyilvántartásba vette. A közraktár, mint részvénytársaság tehát – a társasági jog szabályaitól eltérő módon – nem a cégbejegyzés, illetőleg a társaság keletkezésének időpontjától függően kezdheti meg a közraktározási tevékenység kifejtését. A közraktárnak, mint gazdasági társaságnak a jogi keletkezése a közraktározási tevékenység folytatása szempontjából nem elegendő feltétel. A közraktár – akkor is, ha a cégjegyzékbe már bejegyezték – csak a felügyelet engedélyének birtokában, és a felügyeleti nyilvántartásba vétel megtörténte után jogosult a közraktározási tevékenységet megkezdeni. (Ezt követően pedig a felügyelet szigorú ellenőrzése mellett jogosult e tevékenységet folytatni.)

¹¹ Közr. tv. 1. §

A közraktári tevékenység pedig nem más, mint az áru közraktári szerződés alapján a törvényben meghatározott módon történő tárolása és őrzése, a közraktári jegy kibocsátása, valamint az áru kiszolgáltatása.

„Kt. 436. § A közraktárak az elhelyezés és kezelés végett elfogadott árúkra az érték két harmada erejéig előlegeket adhatnak.”

Ez a lehetőség ma is a közraktárak rendelkezésére áll, ugyanis jogosult a közraktár arra, hogy a közraktári jegy kiállítása után az áru értéke kétharmadának erejéig kölcsönt nyújtson a közraktári jegy birtokosa számára. A zálogkölcsön biztosítására a zálogjegyet a közraktárra kell ruházni (forgatni).

„Kt. 436. § (folyt.) Minden közraktári vállalat üzleti és díjszabályzatát koronként megállapítani és közzétenni tartozik. Ez utóbbinak magában kell foglalni azon díjak tételeit, melyek a vállalatnak az elhelyezésért s az azzal járó teendőikért fizetendőek.”

Ez a rendelkezés azonos módon került a hatályos jogforrásba is. „A közraktár üzleti és díjszabályzatot köteles készíteni és az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben közzétenni.”¹²

A közraktározási jogviszony közvetett tárgya az áru, amely magától értetődően csak ingó dolog lehet, mégpedig – a pénz és az értékpapír kivételével –, minden forgalomképes ingó dolog, amely a személy és a vagyonszükségletet, illetve a közraktárban letett más árukat nem veszélyeztet. E törvényi rendelkezéseket szem előtt tartva minden közraktár az üzletszabályzatában maga határozza meg, hogy saját lehetőségeihez, műszaki, tárgyi adottságaihoz mérten milyen áruk közraktározását vállalja. (Nyilvánvalóan más raktározási adottságok szükségesek gabona tárolásához, mások a hűtést, fagyasztást igénylő áruk tárolásához, és megint mások a műszaki cikkek tárolásához.)

A közraktározási szerződés tárgyi körét tehát – az általános törvényi tilalmak figyelembevételével – a közraktár üzletszabályzata határozza meg.¹³

„Kt. 437. § A vállalat minden kárért, mely a nála elhelyezett tárgyakban az átvételtől a kiszolgáltatásig elveszés, megromlás, megsérülés által történik, vagy az árúk késedelmes kiszolgáltatása által okoztatik, felelős, a mennyiben igazolni nem képes, hogy a kárt erőhatalom vagy a tárgyak természetes minősége (398. §.), vagy a begöngyölésnek kivülről fel nem

12 Közr. tv. 17. § (1) bek.

13 A szabályzatnak tartalmaznia kell többek között a raktározható áru körét, az áru közraktárban történő elhelyezésének, őrzésének, az áru kísérőokmányainak, a közraktári tevékenységből eredő és egyéb szolgáltatásoknak, az áru árverés útján történő értékesítésének szabályait, feltételeit, a közraktári tevékenységből eredő és az egyéb szolgáltatás után járó díjakat stb.

ismerhető hiányai, vagy a letéteményező avagy ennek emberei okozták.”

A jelenlegi felelősségi szabályok lényegében megegyeznek a Kt.-ben meghatározott rendelkezésekkel, azonban a mai jogforrás jóval árnyaltabban szabályoz. A jogalkotó a közraktár felelőssége tekintetében a klasszikus *custodia*-felelősség szabályait követi, mikor kimondja, hogy „a közraktár felel azért a kárért, amely a közraktározásra elhelyezett áruban az átvételtől a kiszolgáltatásig különösen a teljes vagy részleges elveszésből, megsemmisülésből, megromlásból vagy megsérülésből keletkezik, kivéve, ha a közraktár tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok miatt következett be.”

A közraktár felelőssége tehát a *vis maior*ig terjed, mivel egyedül a tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok miatt bekövetkezett kár esetén tudja kimenteni magát a felelősség alól.

A *vis maior* határáig terjedő, szigorú *custodia*-felelősség azonban csak a közraktári jegy új tulajdonosával szemben terheli a közraktárat. Az eredeti, első közraktári jegy birtokos, vagyis a letevő irányában megtérítési igénye támad bizonyos esetekben.

Ha a letett áruban keletkezett kár

- a) az áru belső tulajdonságából (természetes minőségéből),
- b) a csomagolás rejtett hiányosságából,
- c) a letevő, illetve a képviselőjében eljáró személy felróható magatartásából származik, az ezen okokból bekövetkezett károkért köteles helytállni a közraktári jegy új tulajdonosával szemben, azonban a közraktár a kár összegének megtérítését a letevőtől követelheti.

A közraktárat terheli annak bizonyítása, hogy a kárt a tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok okozta, a letevőt terheli annak bizonyítása, hogy a kár nem az áru belső tulajdonságaira vezethető vissza. A csomagolás hiányosságát a közraktár, azt, hogy a kár nem ennek következtében állott elő, a letevő köteles bizonyítani. A letevő köteles bizonyítani, hogy maga vagy képviselői úgy jártak el, ahogy az általában elvárható.

A közraktár szigorú felelőssége azonban időbelileg behatárolt, ugyanis a felelőssége megszűnik,

- ha a közraktári jegy lejárt, de a lejáratot követő három napon belül a zálogjegyen szereplő összeget nem fizetik ki, és a zálogjegybirtokos mégsem követeli a közraktárnál elhelyezett áru értékesítését és a vételárból történő kielégítést;
- ha a közraktári jegy lejárt és az árut a jegybirtokos a közraktár írásbeli felszólítása ellenére az értesítéstől számított 5 napon belül nem váltja ki.

Ilyen esetekben a közraktár az árut a közraktári jegy birtokosának kockázatára megbízás nélküli ügyvivőként őrizheti tovább, és a jogosult késedelmére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.¹⁴

„Kt. 438. § A közraktári vállalatot, díjai tekintetében, a nála elhelyezett tárgyakra zálogjog illeti, mely a tulajdonos ellen elrendelt csőd esetében is hatályos.”

A közraktári díj biztosítására mindkét törvény zálogjogot alapít a közraktár javára, azonban, míg a Kt. egyszerű zálogjogot, addig a jelenlegi jogszabály privilégizált zálogjogot. E szerint privilégizált zálogjog illeti meg a közraktárat a nála elhelyezett árura nézve a meg nem fizetett közraktári díj, valamint a közraktár által nyújtott egyéb szolgáltatások díjai biztosítékául. Tekintettel arra, hogy ez a zálogjog privilégizált, a közraktár minden más zálogjogosultat, tehát a zálogjegy birtokost is megelőzi. A privilégizált helyzet nemcsak a zálogjogosulti körön belüli prioritást jelent, hanem azt is, hogy a közraktár bírósági út igénybevétele nélkül, a letett árunak a kereskedelmi forgalomban történő közvetlen értékesítése útján juthat hozzá az őt megillető díjakhoz.

3. Közraktári jegy

3.1. A közraktári jegy ismérvei

A Kt. a 434. § második bekezdésében már említi a közraktár jegyet, mint olyan okmányt, mely a forgalomban a közraktárilag elhelyezett áruk helyettesítésére szolgál, a részletes „értékpapírjogi” szabályok azonban később, a 439-442. §-ban kapnak helyet.

A hatályos hazai értékpapírjog osztályozási rendszerében a közraktári jegy a dologi jogi papírok vagy más néven árupapírok csoportjába tartozik. A közraktári jegy a közraktári szerződés alapján letétbe vett áruról kiállított, tulajdonjogot megtestesítő, rendelethez szóló értékpapír, mely a közraktár részéről az áru átvételének elismerését és a jegy birtokosa részére történő kiszolgáltatási kötelezettségét bizonyítja.

„Kt. 439. § A vállalat köteles a nála letett tárgyról közraktári jegyet kiállítani. E jegy, mely a vállalat által időrendben vezetett letéti könyv

14 A kárfelelősség kérdésének részletes kidolgozását lásd: HARSÁNYI Gyöngyi: *A károk megtérítésének sajátos szabályai a közraktári szerződés körében*. In: BARTA Judit – BARZÓ Tímea – CSÁK Csilla (szerk.): *Magyarázat a kártérítési jogról*. Budapest, Wolters Kluwer Hungary, 2018, 204–211.

szelvényrészét képezi, összefüggő, de egymástól elválasztható két részből, t. i. az árujegyből (cedule) és a zálogjegyből (warrant) áll.”

Ez a rendelkezés szó szerint megegyezik a Közr.tv. 24. § (1) bekezdésében foglaltakkal, miszerint „a közraktári jegy a közraktár által időrend és sorszám szerint vezetett letéti könyv szelvényrészét képezi, és a letéti könyvben maradó tőlappal azonos adatokat tartalmazó, összefüggő, de egymástól elválasztható két részből, az árujegyből és a zálogjegyből áll.”

„Kt. 440. § A közraktári jegy mindkét részének magában kell foglalni:

1. a közraktár megnevezését;
2. a letéti könyv sorszámát;
3. a letevő nevét és lakhelyét;
4. a letett tárgyak megjelölését és mennyiségét;
5. a kiállítás idejét, s a vállalat által meghatalmazott tisztviselő aláírását.”

A közraktári jegy kellékeit tekintve a Közraktári törvényben megtaláljuk a Kt.-ben előírt elemeket is, ugyanakkor a hatályos jogszabály jóval tágabban határozza meg a kógens tartalmi elemek körét, eszerint a közraktári jegy mindkét részének tartalmaznia kell:

- a közraktári jegy (árujegy-zálogjegy) elnevezését az okirat kiállításának nyelvén,
- a közraktár megnevezését,
- a letéti könyv sorszámát,
- a letevő nevét, székhelyét (lakhelyét)
- a letett áru megnevezését, mennyiségét, minőségét, értékét,
- a szerződésben kikötött közraktári díjból és a közraktári szerződésben kikötött egyéb szolgáltatások díjaiból fennálló követelés összegét,
- a közraktározás időtartamát, a lejárat pontos megjelölésével,
- a raktározás helyét (művi tárolás esetén ennek megjelölésével)
- a kiállítás keltét,
- a közraktár cégszerű aláírását.¹⁵

A felsorolt kellékek szigorú érvényességi kellékek. Ha ezek közül bármelyik hiányzik, az okirat nem minősül közraktári jegynek. A közraktár azonban e kötelező törvényességi kellékeken túlmenően, egyéb, általa fontosnak tartott adatokat is jogosult felvezetni a közraktári jegyre. Tehát a törvény a közraktári jegy, mint értékpapír tartalmi elemeinek csak az érvényességi minimumát írja elő.

15 Közr. tv. 24. § (2) bek.

3.2. A közraktári jegy átruházása

„Kt. 441. § A közraktári jegy átruházása ugy együttesen, mint különválasztva hátírat útján történhetik. Az áru- és zálogjegy együttes birtoka jogot ad a letett tárgyak feletti szabad rendelkezésre.”

A közraktári jegy korlátlanul forgalomképes értékpapír. A közraktári jegy vagy bármely részének átruházása forgatás útján történik. (Forgatás a közraktári jegy vagy egy részének az átruházása a jegy hátoldalára írt átruházó nyilatkozattal és az átruházó cégszerű aláírásával.) A közraktári jegy forgathatósága abszolút, hiszen nemcsak egybefüggően, hanem szétválasztva, a két rész mindegyike külön-külön is átruházható.

A közraktári jegy egybefüggően teljes és tehermentes tulajdonjogot testesít meg, az egybefüggő átruházás esetén tehát a közraktári jegy tulajdonosa az áru feletti rendelkezési jogot teljes egészében, tehermentes tulajdonjogként ruházza át. Az árujegy önmagában a közraktárban letett árun fennálló – zálogjog által – megterhelt tulajdonjogot testesít meg, és csak a zálogjegyen feltüntetett összeggel csökkentett értékkel rendelkezik.

Tehát ha valaki csak az árujegyet ruházza át, az az áru feletti rendelkezési jog átruházását jelenti ugyan, de zálogjoggal terhelt. Az árujegy ilyenkor a közraktárnak az áru kiszolgáltatására vonatkozó, a zálogjogviszony által korlátozott kötelezettségét testesíti meg. A zálogjegyen feltüntetett összeg megfizetésének elmaradása esetén a közraktárban elhelyezett árut elárverezik, és az árujegy birtokosa csak az árverési vételárnak a jogszabályban felsorolt összegek kiegyenlítése után esetleg fennmaradó részére jogosult.

„Kt. 441. § (folyt.) A zálogjegy magában véve a letett tárgyra zálogjogot ad a kölcsönösszeg és járulékai erejéig, ellenben az árujegy magában véve, a zálogjog által korlátozott rendelkezési jogot ad a birtokosnak.

Kt. 442. § Ha a zálogjegy külön ruháztatik át, az első hátíratnak következőket kell tartalmazni:

1. a kölcsönadó nevét és lakását;
2. a kölcsön adott összeget;
3. a kölcsön lejáratí idejét.

Ezen adatok az árujegyen is kitüntetendők.

Ezenfelül a zálogjegy első átruházása, az elősorolt adatokkal együtt, a vállalat letéti könyvébe bejegyzendő, s e bejegyzés ugy az áru- mint a zálogjegyen kitüntetendő. A bejegyzést a zálogjegy minden későbbi birtokosa is követelheti.”

A zálogjegy önmagában a zálogjegyen szereplő összeg iránti pénzkövetelést testesíti meg, és ennek fedezetéül zálogjogot biztosít birtokosának a közraktárban elhelyezett árun. Ha csak a zálogjegyet ruházzák át, az áru feletti tulajdonjog értelemszerűen nem száll át.

Abban az esetben, ha a közraktári jegy két része szétválik, a forgalomban külön életet kezd élni. Ha a zálogjegy forgatása külön történik, az első hátiratnak tartalmaznia kell:

- a) a kölcsönadó nevét, székhelyét, fizetési számlája számát;
- b) a kölcsön lejáratakor érvényesíthető határozott pénzösszeget, amely a kölcsön lejáratáig számított kamatot is tartalmazza;
- c) a kölcsön visszafizetése esedékességének napját (lejárat ideje);
- d) a kölcsönt felvevő első zálogjegyforgató nevét, székhelyét.¹⁶

Ezeket az adatokat és a zálogjegy első forgatását az árujegyre is és a letéti könyvbe is be kell jegyezni. A zálogjegy későbbi, többszöri forgatását már nem kötelező bejegyezni a letéti könyvbe, illetve rávezetni az árujegyre, azonban a bejegyzést a zálogjegy minden későbbi birtokosa is követelheti. A bejegyzés elmulasztásából eredő esetleges kárt a zálogjegy mindenkori birtokosa viseli.

A közraktári jegy birtokosa kölcsönt vehet fel akár kívülállótól, akár magától a közraktártól is, hiszen a közraktár a közraktári jegy kiállítása után az áru értéke kétharmadának erejéig kölcsönt nyújthat a közraktári jegy birtokosa részére.

3.3. A közraktári jegy érvényesítése

„Kt. 443. § A közraktár köteles úgy az áru-, mint a zálogjegy birtokosának megengedni, hogy ezek a letett tárgyakat bármikor megtekinthessék.

Kt. 444. § A közraktári vállalat a nála elhelyezett tárgyakat egyedül az áru- és zálogjegy visszaadása, illetőleg a zálogjegyet terhelő összeg és járulékai lefizetése mellett, köteles kiszolgáltatni.

Kt. 445. § Ha a külvált árujegy birtokosa a letett tárgyakat a közraktárból kivenni akarja, a zálogjegyet magához váltani tartozik.

A mennyiben azonban a zálogjegy birtokosa távol van, vagy ismeretlen, vagy ha a felek a visszafizetés feltételei iránt meg nem egyezhetnek, az árujegy birtokosának jogában áll a zálogösszeget járulékaival együtt a közraktárnál letenni. E jogával a közraktári jegy lejáratá előtt is élhet.”

¹⁶ Közr. tv. 27. § (1) bek.

A közraktári jegy birtokosa számára a közraktári ügylet az áru kiszolgáltatásának aktusával zárul, azaz ő átadja a közraktári jegyet – mind az árujegyet, mind a zálogjegyet – a közraktárnak, a közraktár pedig kiszolgáltatja neki az árut. (A közraktár – az értékpapír funkciókból következően – nem köteles vizsgálni a közraktári jegy hátiratainak valódiságát, csak azt, hogy az átruházások összefüggő láncolata igazolja-e a közraktári jegy birtokosát.) Ez a közraktári jogviszony megszűnésének ideális esete, azonban a gyakorlatban kissé bonyolódik a helyzet, ha a közraktári jegy nem összefüggően talál gazdára, hanem más az árujegy birtokosa és más a zálogjegy birtokos.

A különvált árujegy birtokosa csak úgy válthatja ki az árut a közraktárból, hogy a zálogjegyet magához váltja. Ha a zálogjegy birtokosa nem érhető el, ismeretlen, vagy a felek nem tudnak megegyezni, az árujegy birtokosa a zálogjegyen szereplő összeget a közraktárnál letétbe helyezheti és a közraktári díjat kifizetheti. Ebben, és csak ebben az esetben lesz köteles a közraktár az árut számára kiszolgáltatni.

Mivel a közraktári jegy zálogjegy részének leválasztása azt tanúsítja, hogy a közraktárban elhelyezett árut megterhelték, ebből következik, hogy az árujegy birtokos először is tehermentesíteni köteles a – tulajdonát képező – árukészletet. A zálogjegy magához váltása az áru tehermentesítését jelenti. A közraktár a nála letett összegről köteles az általa ismert utolsó zálogjegy birtokost két napon belül értesíteni a letétbehelyezésről. (Ezért célszerű tehát – még ha nincs is jogszabályi kötelezés – minden zálogjegy birtokosnak bejegyeztetni a zálogjegyforgatást a letéti könyvbe, mert ez megkönnyíti a tényleges zálogjegyforgatás gyors értesítését.) Ha a zálogjegy birtokos a zálogjegyet már továbbforgatta, további két napon belül köteles forgatmányosát tájékoztatni a közraktár értesítéséről, s ugyanez a kötelessége a zálogjegy összes további forgatójának. E kötelezettség elmulasztásával okozott kárért a zálogjegy forgatói felelősséggel tartoznak a zálogjegy birtokosnak.

A közraktári jegy birtokosának a jegy visszaadásán kívül kötelessége még megfizetni a közraktár részére a közraktári díjat, illetve a közraktár által teljesített szolgáltatások ellenértékét, kötelessége továbbá a különböző adó és illetékfizetési kötelezettségnek eleget tenni és csak ezt követően nyílik lehetősége az árut ténylegesen átvenni a közraktártól.

Abban az esetben, ha az árujegyet nem sikerül átruházni, közben pedig a zálogjegy lejár anélkül, hogy kifizették volna, ismét más eljárást kell követni.

„Kt. 446. § A mennyiben a zálogösszeg lejártakor le nem fizetetik, a

zálogjegy birtokosa köteles e ténykörülmenyt, a visszkereset különbeni elvesztésének terhe alatt, az első forgatónál óvással megállapíttatni. Az óvás idejére és módjára nézve a váltótörvény határozatai szolgálnak irányadóul.

Kt. 447. § Ha a fizetés a lejáratától számítandó három nap alatt nem teljesítetik, a zálogjegy birtokosának jogában áll a közraktárnál a letett tárgyakkal hiteles személy közbenjöttével nyilvános árverésen eladását s a vételárból kielégítését követelni. Ugyane jog illeti az első forgatót, ha ez a zálogjegyet beváltja, az árujegy birtokosa ellenében. A zálogjegy birtokosa, ha teljes kielégítést nyert, a zálogjegyet a közraktárnak visszaadni tartozik. A vételár feleslege az árujegy birtokosát illeti, s ha tartózkodása ismeretlen, az részére bírói letétbe helyezendő. A mennyiben a vételár a zálogjegyre adott összeget nem fedezi, a történt részletfizetés a zálogjegyre rávezettetik s ez a birtokosnak ismét visszaadatik.”

A zálogjegy érvényesítésére irányuló eljárás szabályozása is lényegében azonos a mai helyzettel. Abban teljes azonosság van, hogy a jogalkotó mindkét törvényben a zálogjog érvényesítésére a váltójog szabályait rendeli alkalmazni. Ha a zálogjegyen feltüntetett kölcsönösszeget lejáratkor nem fizetik ki a zálogjegy birtokosnak, az a lejárat napját követő második munkanap végéig ezt a tényt az első zálogjegyforgatónak a zálogjegyre vezetett elismerő nyilatkozatával vagy közjegyző előtt felvett óvással megállapíttathatja.

Az óvás felvétele úgy történik, hogy a zálogjegy birtokosa köteles a közjegyzővel az első, azaz a kölcsönt felvevő zálogjegyforgató szék helyére elmenni és a zálogjegyforgatót a fizetésre felhívni. Ha a fizetés nem történik meg a jelenlévő közjegyző ezt hitelesen, közjegyzői okirattal tanúsítja.

Az óvásnak tartalmaznia kell a zálogjegy szövegét a rajta lévő átruházó nyilatkozatokkal, az óvást kérő nevét, szék helyét, az óvatolt, vagyis annak megnevezését és szék helyét, aki ellen az óvást felveszik, továbbá az óvatolthoz intézett felszólítást, és az arra adott választ, vagy annak megjegyzését, hogy az óvatolt nem volt fellelhető, valamint a felszólításnak, illetve a felszólítás megkísérlésének idejét és helyét, végül a közjegyző aláírását és pecsétjét.

Ha a zálogjegy birtokos elmulasztja az óvás felvételét, ez azzal a hátránnyal jár számára, hogy elveszti visszkereseti jogát az őt megelőző forgatókkal szemben. Nem jár viszont az óvás elmulasztása az áru értékesítésének követelésére irányuló jogosultság elvesztésével. A zálogjegy első forgatója abban az esetben, ha az árujegyet is továbbforgatta, köteles az árujegy forgatmányosát két napon belül értesíteni a fizetési felszólításról. Ugyanez az értesítési kötelezettség terheli az árujegy továbbforgatóit is.

Ha a lejáratot követő három napon belül a zálogjegyen szereplő összeget a zálogjegy birtokosának nem fizetik ki, követelheti a közraktárnál elhelyezett áru értékesítését és a vételárból történő kielégítését. Az értékesítésre mindkét törvény lehetőséget ad, csak a módja eltérő, a Kt. ugyanis azonnal lehetőséget ad a nyilvános árverésre, míg a hatályos törvény szerint először az árutőzsdén kell megkísérelni az áru értékesítését, és csak ha hét egymást követő kereskedési napon nem alakul ki megfelelő árfolyam, akkor lehet nyilvános árverést tartani.

A zálogjegy birtokos követelése tehát sohasem irányulhat arra, hogy a közraktár az árut közvetlenül az ő számára kiszolgáltassa. A zálogjegy birtokos mindig csak pénzt követelhet, vagy fizetési felszólítást intézve az őt megelőző forgatóhoz, vagy az áru értékesítéséből befolyt összegből kielégítést követelve a közraktártól. A zálogjegy birtokos nemcsak a zálogjegyen szereplő összeget, hanem azzal egy sorban az óvás költségeinek megtérítését is követelheti. A zálogjegy birtokos követeléseinek kielégítése után köteles a zálogjegyet a közraktárnak átadni, amely azt érvényteleníti.

Összefoglalva tehát megállapítható, hogy a közraktárnál elhelyezett áru kiszolgáltatására vonatkozó igénye csak annak van, aki birtokolja a közraktári jegy mindkét részét, illetve akinek az árujegy van a birtokában, de magához váltja a zálogjegyet, illetve letétbe helyezi a zálogjegyen felüntetett összeget és a közraktárnak egyéb jogcímen járó díjakat.

Ez összefügg a közraktári jegy árujegy része által megtestesített alanyi jog tartalmával. Az árujegy testesíti meg ugyanis a közraktárnál letett áru tulajdonjogát. Ez azt jelenti, hogy az árut csak az követelheti, akinél az árujegy van. A zálogjegy önmagában nem jogosít a letett áru követelésére, hiszen a zálogjegy csak a letett árura felvett kölcsönösszeg megfizetésére vonatkozó követelést testesíti meg. A zálogjegy birtokos tehát nem követelheti, hogy a közraktár szolgáltassa ki számára a letett árut, csak a kölcsönösszeg lejáratkori visszafizetését követelheti.

3.4. Visszkereseti jog

„Kt. 448. § A zálogjegy birtokosát, ha a letett tárgyakból teljes kielégítést nem nyert, a fedezetlen követelés erejéig, a forgatók ellenében visszkereseti jog illeti, melyre a váltótörvény határozatai szolgálnak irányadóul. A visszkereset ideje az árverés befejezésének napjától számítandó. E jog azonban elenyészik, ha a zálogjegy birtokosa a letett tárgyak elárverezését az óvás felvételétől számítandó harmincz nap alatt nem szorgalmazza.”

A közraktár az áru értékesítéséből befolyt összegből először saját – az árujegyre vezetett – díjkövetelését, másodsorban a zálogjegybirtokos követelését, harmadsorban a közraktár által teljesített egyéb szolgáltatásokért járó ellenértéket, végül az árujegybirtokos követelését elégíti ki. Természetesen nagyon gyakran előfordul, hogy az áruért kapott összeg messze nem fedezi ezeket a követeléseket. Erre az esetre a jogalkotó visszkereseti jog garantálásával igyekszik megoldást biztosítani.

A zálogjegy birtokosát az áru értékesítése után fennmaradó követelése erejéig a zálogjegyet őt megelőzően forgatókkal szemben visszkereseti jog illeti meg. Vele szemben az előző forgatók egyetemlegesen felelnek a kölcsönösszeg, a felmerült költségek és a kamatok teljes kiegyenlítéséért. A zálogjegybirtokos elveszti visszkereseti jogát, ha elmulasztotta az óvás felvételét, vagy az óvás felvétele megtörtént ugyan, de az óvás napjától számított 30 napon belül nem kezdeményezte az áru értékesítését. A zálogjegybirtokost a zálogjegy forgatóival szemben megillető visszkereseti jog elévül az óvás napjától számított egy év elteltével. A forgatóknak a többi forgató és az első zálogjegyforgatóval szembeni visszkereseti joga attól a naptól számított hat hónap elteltével évül el, amelyen a zálogbirtokos igényét kielégítették.

4. Értékesítési eljárás

„Kt. 449. § Ha a határozott időtartamra letett tárgyak a letéti idő elteltével, vagy a határozatlan időtartamra letett tárgyak a letételtől számítandó egy év alatt ki nem váltatnak, vagy ha a letett tárgyakat a letéti idő alatt megromlás veszélye fenyegeti, a közraktárnak jogában áll, a letevő előleges felszólítása után a letett tárgyakat hiteles személy közbenjöttével elárvereztetni, s magát követelésére nézve a vételárból kielégíteni. A vételárnak a vállalat követelését meghaladó része a zálogjegy birtokosának, a netaláni felesleg pedig a letevőnek vagy jogutódjának adatik ki. Ha akár az árujegy, akár a zálogjegy birtokosának tartózkodása ismeretlen, a vételárnak ezeket illető része birói letétbe helyezendő.”

Abban az esetben, ha a közraktárban elhelyezett árut a szerződés lejárata követően nem váltják ki, vagy az árut a szerződés fennállásának tartama alatt a megromlás veszélye fenyegeti, a közraktár jogosult a – a letevő előzetes értesítése emellett – az árut értékesíteni. Az áru értékesítése történhet a tőzsdén és történhet árverés útján. A közraktár akkor értékesítheti tőzsdén az árut, ha az megfelel a Budapesti Árutőzsde szabályzatában

foglalt feltételeknek. Ilyenkor a közraktári áruk kényszerértékesítésére vonatkozó szabályzat rendelkezései szerint folyik az értékesítés. Ha pedig az árutőzsdei forgalomban nem értékesíthető vagy hét egymást követő tőzsdei napon az értékesítés nem sikerült, akkor árverésre kerül az áru.

A közraktár saját jogosultsága alapján lefolytatott értékesítés esetén is a befolyt vételárból az alábbi kielégítési sorrendben kell a kifizetéseket eszközölni:

1. a közraktár közraktári jegyre vezetett díjkövetelése,
2. a zálogjegybirtokos követelése (ha a zálogjegybirtokos az óvást felvette, az ezzel összefüggésben keletkezett költségeit is érvényesítheti a kölcsönösszeg megfizetésére vonatkozó követelésével együtt, és azzal egy sorban),
3. a közraktárnak az egyéb szolgáltatásaiért járó ellenérték követelése,
4. az árujegybirtokos – mint az áru tulajdonosa – kapja a fennmaradó összeget.

„Kt. 450. § A közraktárban letett tárgyakra az áru- vagy zálogjegy birtokosának hitelezői sem biztosítást, sem végrehajtást nem vezethetnek.

Maga az áru-, illetőleg zálogjegy ugy biztosítás mint végrehajtás tárgya lehet.

Kt. 451. § Az áru- és zálogjegy birtokosát, a közraktárban letett tárgyak megsemmisülése, vagy megsérülése esetében, a biztosítási összegre ugyanazon igények illetik, melyekkel a letett tárgyak tekintetében bírt.”

A közraktározási tevékenységgel összefüggő biztosítási és végrehajtási kérdéseket a Kt. és a jelenlegi szabályok azonos elvi alapokon szabályozzák, de a hatályos szabályozás jóval részletesebb és szélesebb körű előírásokat tartalmaznak.

Azonos elvi alapnak minősül, hogy biztosítás és végrehajtás tárgya maga a közraktárban letett áru nem, hanem közraktári jegy lehet, utóbbi akár egybefüggően, akár külön-külön. Ez a speciális szabály a közraktári jegy birtokosának hitelezőire vonatkozik, amellyel összecseng az a jelenlegi előírás, hogy a közraktárba letett áru nem tartozik a közraktárnak a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény szerinti vagyonába, illetve, hogy a közraktárba letett árut bírósági végrehajtás során sem lehet lefoglalni. Ezzel szemben az árujegyet és a zálogjegyet – mint értékpapírt – bírósági végrehajtás során le lehet foglalni, és a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény szerinti vagyon megállapításánál is figyelembe kell

venni.¹⁷ Ami a biztosítást illeti, a közraktári tevékenység megkezdésének törvényi előfeltétele, hogy a közraktározás céljára szolgáló ingatlanok és a közraktárban betárazott árukban bekövetkezett károkra megfelelő fedezetet nyújtó vagyonbiztosítási szerződés álljon fenn. Ezeket kötheti a közraktár, a letevő és a közraktár jogszerű használatba adója egyaránt.¹⁸

5. A közraktározási jogiszony időtartama

Ebben a kérdésben a Kt. és a hatályos jogforrás alapvetően eltér. Míg a Kt. szerint mind határozott, mind határozatlan időre lehetett közraktári ügyletet kötni, addig a jelenlegi szabályozás csak határozott időtartamra enged ilyen szerződést kötni, és ezen belül is egy évben maximálja a jogviszony időtartamát, mely időtartamot meghosszabbítani sem lehet. A jogalkotó e szigorú kógens szabályokat valamelyest enyhíti, amikor lehetővé teszi a felek számára, hogy a szerződés lejártát követően – ha még mindig nem sikerült az áru túladni – új szerződést kössenek további egy évre. Ilyenkor azonban a korábbi szerződés alapján kiállított közraktári jegyet be kell vonni és érvényteleníteni kell. Az új szerződés alapján új értékpapír állítandó ki.

6. A közraktári jegy megsemmisítése

„Kt. 452. § Az elveszett áru- vagy zálogjegy megsemmisítésére nézve a váltótörvény határozatai szolgálnak irányadónak.

A megsemmisítési eljárás folyamatba tétele után a jegy birtokosa, ha kellő biztosítékot nyújt, a vállalatától egy másodlat kiállítását követelheti. A biztosíték mennyiségét, ha az iránt a felek meg nem egyezhetnek, a bíróság határozza meg. Ha az elveszett jegy semmisnek nyilvánított, a letett biztosíték visszaadandó.”

A hatályos szabályozás szerint a közraktári jegy vagy bármely részének elvesztése, megsemmisülése egyben a követelés megsemmisülését is jelenti, kivéve, ha a közraktári jegyet közjegyzői határozat semmissé nyilvánítja. Ebben az esetben a követelés a közraktári jegy nélkül is érvényesíthető.

A közraktári jegy vagy valamely részének elvesztése vagy megsemmisülése esetén a közraktár székhelye szerinti közjegyzőnél a jegy utolsó birtokosa, vagy az, akit a közraktári jegy alapján valamilyen jog illet, vagy kötelezettség terhel, kérheti a közraktári jegy megsemmisítését. A

17 Közr. tv. 38. §

18 Közr. tv. 40. §

megsemmisítési kérelemben meg kell jelölni a közraktári jegy lényeges tartalmát és valószínűsíteni kell a kérelmezési jogosultságot. A kérelem alapján a közjegyző a közraktár székhelye szerint illetékes törvényszék székhelyén működő járásbíróságnál hirdetményt tesz közzé, melyben felhívja a közraktári jegy birtokosát, hogy az értékpapírt egy hónapon belül nála mutassa be. A hirdetménynek tartalmaznia kell a figyelmeztetést, hogy a bemutatás elmulasztása esetén a közraktári jegyet semmissé nyilvánítják. A hirdetmény kibocsátásáról egyidejűleg értesíteni kell a kérelmezőt, a közraktárat, az áru letevőjét, és a zálogjegy első birtokosát. Az áru és zálogjegy átruházói kötelesek az utánuk következő birtokosokat az értesítésről két napon belül tájékoztatni. Ha a hirdetményi idő alatt az értékpapírt nem mutatják be, a közjegyző a közraktári jegyet határozatban semmissé nyilvánítja.

Összegzés

Ennek a tanulmánynak egyfajta parallel összehasonlítás volt a célja. Annak kimutatása, hogy a Kereskedelmi törvényben 150 évvel ezelőtt megfogalmazott szabályok, hogy szólnak, hogyan jelennek meg az adott tárgyban megalkotott és hatályos jogforrásban. Az elemzés elvégzése után kijelenthetjük, hogy a Kt. közraktári ügyletre és közraktári jegyre vonatkozó rendelkezései annyira szakszerűek, annyira időtállóak, annyira jól ragadták meg a jogintézmény lényegét, hogy nem fogott rajtuk a kor, és a nyelvezet frissítését leszámítva lényegében azonosan kerülhettek be a modern kori Közraktári törvénybe. Ezt az is bizonyítja, hogy 1996-ig a Kt. eredeti szabályai voltak hatályban, és azok képesek voltak a közraktározási jogviszonyt szabályozni. A gyakorlati nehézségeket az okozta, hogy a Kt. nagyon szűken, csak a legfontosabb kérdéseket szabályozta. Márpedig száz évvel később a gazdasági viszonyok sokkal összetettebbek, sokkal bonyolultabbak lettek, olyan kérdések merültek fel a közraktározással összefüggésben, amelyre a Kt. értelemszerűen nem terjedhetett ki. Ez indokolta 1996-ban a modern Közraktári törvény megalkotását, amely a Kt. által meghatározott rendelkezéseket kevés változtatással átvehette, mert azok olyan lényegi kérdések, amelyek ma is érvényesek, viszont azokat ki kellett egészíteni, nagymértékben ki kellett bővíteni olyan normákkal, amely

képesek a modern piacgazdaság körülményei között működő közraktárak tevékenységét és viszonyait rendezni.¹⁹

19 A szerző jelen tanulmánynál részletesebben elemzi a közraktározási jogviszony jellemzőit az alábbi cikkekben:
HARSÁNYI Gyöngyi: A közraktári szerződés vegyes szerződés jellege. *Gazdaság és Jog*, 1996/3, 13–17.; HARSÁNYI Gyöngyi: *A közraktározási jogviszonyban érvényesülő letéti felelősség sajátos vonásai*. Sectio Juridica et Politica Tomus XXXV. Miskolc, Miskolc University Press, 2017, 248–265.; HARSÁNYI Gyöngyi: *Közraktározási szerződés*. In: HARSÁNYI Gyöngyi: *Az értékpapírok és befektetési ügyletek joga*. Budapest, Patrocinium Kiadó, 2018, 1–218.